

השתלמות מוכרת באחיות בתחום חדר ניתוח

מבנה ותיאור התכנית לשנת 2025

תיאור כללי של תכנית ההשתלמות:

תכנית עיונית (299 שעות לימוד):

- הסיעוד הסב ניתוחי הכוללני בחולה המורכב ובניתוח המורכב.
- הכרת הגדרות תפקיד האחיות המסתובבת והרחוצה בחדרי ניתוח.
- הקניית ידע בנושאים הבאים:
 1. בטיחות המטופל במערך הסב ניתוחי (פיסית וסביבתית)
 2. בטיחות העובד בחדר ניתוח
 3. מאפייני החולה המורכב והטיפול בו
 4. פיתוח מיומנויות לאומדן מצב החולה טרום ותוך ניתוח ומתן מענה למצבים משתנים
 5. מניעת זיהומים בחדר ניתוח
 6. עקרונות האספטיקה
 7. טכניקות ניתוחיות
 8. סוגי הרדמה ותרופות הרדמה
 9. אומדן כאב וטיפול בכאב
 10. אומדנים לאומיים ייחודיים לתחום
 11. עבודה על פי נהלים ייחודיים לתחום (מצורפת רשימת נהלי ליבה)
 12. מצבי חירום במהלך הטיפול הניתוחי (שינויים במהלך ניתוח, במצב המטופל, החייאה, דימום וכו')
 13. פתוח מיומנות תקשורת עם מטופלים ומשפחותיהם, הפחתת חרדה לפני ניתוח והתייחסות למצב אובדן.

התנסות קלינית

- ההתנסות הקלינית תתמקד בטיפול הטרומ ניתוחי, תוך ניתוחי ואחר ניתוח בחולה במצב קליני מורכב העובר ניתוח.
- יישום מיומנויות נדרשות במצבים בהם הניתוח הוא מורכב, בתפקיד אח/ות מסתובב/ת ואח/ות רחוצ/ה.
- ההתנסות הקלינית תתבצע בשני מסלולים:
 - מסלול א' (סה"כ 216 שעות) למשתלמים המועסקים בחדר ניתוח לפחות במשך שנה ברצף במשרה מלאה ועמדו בדרישות מוקדמות.
 - מסלול ב' (סה"כ 416 שעות) למשתלמים ללא ניסיון קליני של שנה בחדר ניתוח.
- לקביעת מסלול ההתנסות על הלומד להמציא טופס הצהרה החתום ע"י מנהלת הסיעוד במוסד בו עובד, על כך שמועסק לפחות במשך שנה ברצף בחדר ניתוח בהיקף של משרה מלאה ועמד בדרישות המוקדמות נכון למועד תחילת הלימודים העיוניים.
- תנאי הגשה למבחן ממשלתי מותנה בעמידה בהצלחה בחלק העיוני והקליני

**פעולות המותרות לאחות המוסמכת, בעלת תעודת רישום
בחדר ניתוח**

פעולות שנוספו לליבת עיסוקה של אחות חדר ניתוח ("פעולות סיעוד")

מספר סידורי	פעולת סיעוד	עיגון בחוזר/תקנות
1	הוצאת קו עורקי	מנהל הסיעוד 43/2001: מנכ"ל 13/2001
2	הזרקה בדחף של תרופות לווריד	מנהל הסיעוד 43/2001: מנכ"ל 13/2001
3	הזרקה בדחף של תרופות לצנתר בווריד מרכזי ומערכות חלפיות לווריד	מנהל הסיעוד 43/2001: מנכ"ל 13/2001
4	שאיבת דם לסוג והצלבה, הזמנת דם ומוצריו	מנהל הסיעוד 43/2001: מנכ"ל 13/2001
5	שאיבת דם מקו עורקי פתוח	מנהל הסיעוד 43/2001: מנכ"ל 13/2001
6	חיבור וניתוק מנשם מחולה	מנהל הסיעוד 43/2001: מנכ"ל 13/2001
7	תפירת חתך	תכנית הכשרה

תכנית הלימודים

שעות	שם הקורס
54	1. מבוא לסיעוד סב ניתוחי הטיפול הסיעודי ובטיחות המטופל במערך הסב ניתוחי ובטיחות העובד בחדר ניתוח
20	2. מניעת זיהומים בסביבה הסב ניתוחית
7	3. המעמד המשפטי והחוקי של האחיות בישראל ובחדר ניתוח
8	4. עקרונות הטיפול הניתוחי כולל ריענון אנטומיה בסיסית בתחום הכירורגיה הכללית והגניקולוגיה
14	5. הרדמה סב ניתוחית וניתוחית
28	6. כירורגיה כללית כולל ניתוחי טראומה
14	7. גניקולוגיה ומילדות
6	8. מצבי לחץ ומצבים משתנים (התמודדות עם מצבים משתנים)
7 (5+2)	9. מבוא לחוטי תפירה ומחטים כולל סדנת תפירה
16	10. ACLS
174	סה"כ מודולה ראשונה
4	11. מוות מוחי, הנצלת איברים והשתלות
7	12. סדנא – הדרכת מטופלים
7	13. תרגול פעולות סיעוד
25	14. אורתופדיה - החלפת מפרקים, טראומה ואורתופדיית ילדים
14	15. אורולוגיה - ניתוחים פתוחים, סגורים, טראומה וילדים
10	16. כירורגיה פלסטית וכוויות
10	17. כלי דם- כולל טראומה והשתלות
7	18. לב- מבוגרים, מומים מולדים בילדים וטראומה השתלות
7	19. כירורגית חזה כולל טראומה
10	20. נוירוכירורגיה - כולל מבוגרים, ילדים וטראומה
7	21. כירורגית ילדים
סה"כ – 17:	22. <u>ניתוחים מורכבים בפנים:</u>
4	▪ עיניים כולל טראומה
8	▪ אף אוזן וגרון כולל טראומה
5	▪ פה ולסת כולל טראומה
125 שעות	סה"כ מודולה שניה
299 שעות	סה"כ תכנית עיונית

שעות	שם הקורס
216 שעות	סה"כ התנסות קלינית – מסלול א'
416 שעות	סה"כ התנסות קלינית – מסלול ב'
515	סה"כ כללי – מסלול א'
715	סה"כ כללי – מסלול ב'

מודולה ראשונה

מבוא לסייעוד סב ניתוחי הטיפול הסייעודי ובטיחות המטופל במערך הסב ניתוחי ובטיחות העובד בחדר ניתוח (54 שעות)

1.

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע בתחומי המערך הסב- ניתוחי, מצבים בהם הניתוח מורכב ו/או החולה במצב מורכב, בקרת מוכנות לניתוח והתייחסות להיבטים כלכליים וניהוליים של תפעול חדרי ניתוח.

הטיפול הסייעודי ובטיחות במערך הסב ניתוחי בטיחות המטופל:

- הקורס יקנה כלים לבניית תכנית טיפול ולביצוע אומדן פיזי, נפשי, התנהגותי וחברתי של המטופל העובר ניתוח והדרכתו לקראת הניתוח.
- הקורס יעסוק בשמירה על בטיחות המטופל הכירורגי בכל שלבי ההתערבות: לפני, בתוך ולאחר הניתוח, כולל: בטיחות פיסית, תנחות ניתוחיות לרבות מניעת פצעי לחץ, שמירת חום גוף, ניטור נוזלים במהלך הניתוח, בטיחות השימוש במכשור חשמלי תוך ניתוחי, ספירת מכשירים וחומרי ספיגה וטיפול בדגימות.
- הקורס יעסוק בלימוד נהלי הליבה של חדר ניתוח.
- הקורס יעסוק בפיזיולוגיה של סטרס, והשפעתו על המנותח, כולל הגורמים השונים למשבר וילמדו דרכים להפחתת סטרס אצל המטופל ומשפחתו.

בטיחות העובד בחדר ניתוח :

הקורס יקנה לעובד כלים לעמידה נכונה, הרמת ערכות, השכבה והורדה של מטופלים הקורס יעסוק בכל תחום חשיפת העובד לחומרים מסוכנים, כולל כלים להתמודדות הקורס יעסוק בחשיפת העובד להפרשות ונוזלי גוף, התנהלות בעת חשיפה וטיפול מניעה הקורס יחשוף בפני העובד את כל אמצעי המיגון הרלוונטיים לפי תחומי חשיפה.

הקורס יתייחס למחלות פנדמיות אשר דורשות התייחסות מיוחדת בעת הצורך לנתח מטופל אשר נמצא חיובי למחלה פנדמית: מיגון וציוד מיוחד, הכנת חדרי ניתוח באופן ייחודי, דרכי גישה אל ומחדר ניתוח. יינתנו הסברים בנוגע לאופן לבישת ציוד והמיגון וההתנהלות בתוך חדר ניתוח וכן גם מידע על אופן הסרת הציוד והפעילויות אשר ננקטות בסיום ניתוח מסוג זה.

מחקר וחדשנות : הקורס יעסוק בחידושים וחדשנות בחדר ניתוח לרבות, מחקרים וטיפולים פורצי דרך, רובוטיקה ועוד

2. מניעת זיהומים בסביבה הסב ניתוחית (20 שעות) תיאור הקורס:

- אפידמיולוגיה של זיהומים שלאחר ניתוח
 - מחוללי זיהומים כולל חיידקים עמידים
 - נקיטת אמצעים למניעה של זיהומים נרכשים בחדרי ניתוח.
- הקורס יקנה כלים לביצוע בקרה סביבתית להפחתת סיכונים וזיהומים בפצע הניתוח כולל:
- הקניית ידע ותרגול מיומנויות בתחום הטכניקה האספטית, אמצעי חיטוי ועיקור
 - מערכות אוורור ולבוש
 - שיטות חיטוי ועיקור
 - מניעת זיהומים במכשור הרדמה

3. המעמד המשפטי והחוקי של האחות בחדר ניתוח (7 שעות) תיאור הקורס :

- הקורס יעסוק במעמד המשפטי של האחות בחדר ניתוח וסמכויותיה כולל פעולות סיעוד
- הקורס יתייחס לזכויות המטופל הבוגר והילד העובר ניתוח על פי חוק זכויות החולה, הסכמה מדעת ומשמעותה
- יודגשו היבטים בניהול סיכונים ותחקור אירועים חריגים בחדר ניתוח
- הקורס יעסוק בדילמות אתיות ומשפטיות המתעוררות בסיעוד הסב-ניתוחי

4. עקרונות הטיפול הניתוחי (8 שעות) תיאור הקורס :

- ריענון ידע באנטומיה בסיסית לפי מערכות גוף האדם
- הקניית ידע בעקרונות הטכניקה הכירורגית כולל סוגי חתכים
- עקרונות השימוש במכשירים ובחומרים במהלך ניתוח
- הקניית ידע בתפעול טכנולוגיות ומקורות אנרגיה (לייזר, ליגשור, הרמוניק וכד')
- עקרונות הניתוח בגישה זעיר פולשנית
- ניתוחי רדיולוגיה פולשנית

5. הרדמה סב ניתוחית וניתוחית (14 שעות) תיאור הקורס:

- הקורס יקנה ידע בעקרונות ההרדמה
- סוגי הרדמה כולל ניטור החולה על פי סוג ההרדמה

- פרמקולוגיה ופרמקו-קינטיקה של תרופות הרדמה, תופעות לוואי וסיבוכי חומרי ההרדמה.
- הקניית כלים לביצוע אומדן כאב והטיפול בו.
- מתן דגש על ייחודיות הרדמת ילדים וקשישים.
- תפקיד האחיות בהרדמה

6. כירורגיה כללית וטראומה כירורגית (28 שעות) תיאור הקורס:

- הקניית ידע בפתו-פיזיולוגיה של מחלות: מערכת העיכול, מערכת הכבד, דרכי המרה והלבלב.
- בניית תכנית טיפול סיעודית למטופל העובר ניתוח במערכות אלה, תוך מתן דגש למצבים בהם החולה ו/או הניתוח מורכבים
- הקניית ידע בטיפול הניתוחי בנפגעי טראומה כירורגית, יעסוק במכניזם של הפגיעה והטיפול בפצוע עם הפגיעה הרב מערכתית
- בניית תכנית טיפול למטופל העובר ניתוח רב מערכתי עקב טראומה לרבות ניתוחי טראומה בתנאי מלחמה ושטח, שימוש ברובוטיקה ועוד.

ניתוחי חובה:

בלוטת התריס

Thyroidectomy (Subtotal\Total\Hemi)
Parathyroidectomy

שד

Breast Biopsy
Breast Biopsy with FNL
Sentinel Lymph Node Biopsy
Axillary Lymph Node Dissection
Simple Mastectomy
Modified Radical Mastectomy

בקעים

Congenital
POVH
Other

מערכת הכבד, דרכי המרה, לבלב וטחול.

Cholecystectomy
Whipple
Hepatectomy
Splenectomy

(HIPEC & CRS) Hyperthermic Intraperitoneal Chemotherapy & Cytoreduction Surg.

מערכת העיכול

ניתוחי ושט

Esophagostomy, Esophagogastrostomy
Reflux procedure

ניתוחי קיבה ומעיים

כריתת קיבה חלקית/מלאה כולל מעקפים.

Ulcerative colitis, Diverticulitis מחלת קרוהן

Stoma - ניתוחי פיוס

Anterior resection, hemicolectomy RT/LT, ניתוחי מעיים גסים פתוחים/סגורים -

Abdominoperineal resection,

ניתוחים בריאטריים על פי מנגנונים

הגבלת נפח (restrictive)

תת ספיגה (Malabsorption)

משולב (Malabsorption+ restrictive)

(Sleeve Gastrectomy, Gastric Bypass etc)

ניתוחים פרוקטולוגיים

Hemorrhoidectomy

Pilonidal Sinus

Fissure ani

ניתוחי טראומה של בטן Injuries of the Abdomen

קרע בכבד

קרע בטחול

ניקוב מעי

7. ניתוחים גניקולוגיים ומיילדותיים (14 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע בפתו-פיזיולוגיה של מחלות נשים, פוריות ולידה והטיפול הניתוחי

ו/או פולשני בהן

בניית תכנית טיפול לאישה העוברת ניתוח גניקולוגי, בהתאמה לסוג הניתוח

והשלכותיו

ניתוחים בהם החולה ו/או הניתוח מורכבים

הקניית ידע בטיפול הניתוחי בנפגעי טראומה אם - עובר, יעסוק במכניזם של הפגיעה,

הדגשת הטיפול בפצועה עם הפגיעה הרב מערכתית

בניית תכנית טיפול לאישה עם פגיעת טראומה רב מערכתית

רשימת ניתוחים:

גניקולוגיה

גישות לניתוחים בגישה בטנית ובגישה ואגינאלית

TAH – Total Abdominal Hysterectomy פתוח/סגור

Oophorectomy

Vaginal Hysterectomy

ניתוחי רצפת אגן- הרמת שלפוחית השתן וכו'

Vulvectomy

Myomectomy

גרידות/הפלות
גניקו- אונקולוגיה
צניחות רחם/ שלפוחית Cytocelle/ Rectocell
מיילדות
ניתוחים קיסריים עם או בלי קשירת חצוצרות
שיליה נעוצה
רביזה לאחר לידה

8. מצבי לחץ, אירועים חריגים ומשבר בחדר ניתוח (6 שעות) – מומלץ להעביר כסדנה/ סימולציה

תיאור הקורס:

- הקניית מיומנויות מגוונות לניהול והתמודדות עם מצבי הלחץ במהלך הניתוח.
- ניתוח אירועים ובדיקת מקורות וגורמי הלחץ בעבודת הצוות הרב מקצועית.
- התמודדות עם תקלות ואירועים חריגים.
- התמודדות עם משברים.

9. מבוא לחוטי תפירה ומחטים כולל סדנת תפירה (שעות 2+5)

- יילמדו מיומנויות תפירת והדבקת חתכים, במטרה להקנות ידע בסיסי בחוטי תפירה ומחטים והתאמתם לרקמות בחתך בדרגות עומק שונות, כמוכן הקניית ידע תיאורטי בדבקי עור ותרגול תפירה כירורגית בהתאם לפירוט הבא:
- סיווג בסיסי של חוטי תפירה – סינטטי, ביולוגי, נספג, לא נספג
- תכונות ואינדיקציות של סוגים שונים של חוטי תפירה
- פרופיל ספיגה ותמיכה של חוטי תפירה נספגים
- בחירה אופטימלית של קוטר חוט
- סוגי רקמות
- תהליכי החלמת רקמות
- פקטורים המשפיעים על תהליכי החלמת רקמות
- השפעת תהליכי החלמת רקמות על בחירת סוג החוטים
- חוטי תפירה אקטיביים
- סיווג מחטים, גדלים וזוויות
- התאמת מחטים לרקמות
- סגירת חתך באמצעות סיכות – עקרונות וטכניקה

שיטות לעצירת דימום וסוגי חומרים עוצרי דימום:

- סוגי ציאנואקרילטים
- תכונות
- מנגנון פעולה
- אינדיקציות וקונטרה – אינדיקציות
- אופן השימוש

- כיצד לשמור על הפצע המודבק לאחר הטיפול

תרגיל קשירת חוטים כירורגיות:

- קשר שטוח בשתי ידיים
- קשר כירורגי בשתי ידיים
- קשירה מכשירנית (עם מחזיק מחט ופינצטה)

תרגול תפירה והדבקה:

- תפירה ממושכת
- תפירה מקוטעת
- תפירה תת עורית
- סגירת חתך באמצעות סיכות
- הדבקה חתכים

10. ACLS (16 שעות) – למשתלמים בעלי פטור השעות יומרו לשעות התנסות קלינית

תיאור הקורס:

- הקורס יכלול הקניית ידע תיאורטי ותרגול מיומנויות בשמירה על נתיב אוויר והחייאה בסיסית במבוגר, ילוד וילד.
- הקורס יקנה ידע ויכולת זיהוי של הפרעות קצב, שימוש בתרופות החייאה ופרוטוקולים ויושם דגש על לימוד עקרונות השימוש בדפיברילטור.

מודולה שניה

לפני לימודים של כל מערכת יערך מבחן ידע באנטומיה ופיזיולוגיה רלוונטיים על פי חומר ביבליוגרפי ספציפי שיימסר למשתלם ללמידה עצמית וחזרה על תכנים שנלמדו בתכנית הבסיסית.

11. מוות מוחי נשימתי, הנצלת איברים והשתלות (4 שעות)

תיאור הקורס :

- הקורס יסקור תרומות איברים בארץ ובעולם תוך תיאור המערך הארצי להשתלות- בישראל.
- תהליך גיוס איברים להשתלה ותיאור שלבי התהליך ומורכבותו
- הקניית ידע בנוגע לאנטומיה והפיזיולוגיה של המוח
- פתופיזיולוגיה של מערכת העצבים המרכזית
- מצבים בהם ישנה קביעת מוחי נשימתי, קריטריונים לקביעת מוחי ואת מורכבות הטיפול במצב זה.

אבחנת וקביעת מוות מוחי

היבטים משפטיים:

- חוק מוות מוחי נשימתי 06/2009 : עקרונות והליך אבחנת מוות מוחי נשימתי
- משמעות המוות המוחי נשימתי בפני החוק
- תהליך קביעת מוות מוחי נשימתי
- חוזר מנכ"ל משרד הבריאות לקביעת מוות מוחי
- הליך קביעת מוות מוחי נשימתי: מועד בצוע המבחן, צוות אשר מוסמך לקבוע (וועדה) ,

בדיקות נדרשות והליכים.

- שלבים מרכזיים בקביעת מוות מוחי נשימתי, בדיקות מאשררות כולל Apnea Test
- מומלץ להרחיב ידע בהשתלות איברים

הנצלת איברים והשתלות

- ניתוח הנצלת איברים
- טיפול בנפטר- מורכבות התהליך
- תיאור הגורמים המעורבים בכל התהליך

12. סדנא- הדרכת מטופלים (7 שעות)

תיאור הסדנא:

- הקניית מיומנויות מגוונות בנושא קבלת והדרכת מטופל ומשפחתו לפני ניתוח
- ניתוח אירועים
- משחק תפקידים

13. פעולות סיעוד (7 שעות)

יילמדו ויתורגלו פעולות סיעוד לבוגרי ההכשרה בחדר ניתוח כגון: שאיבת דם מקו עורקי, הזרקה בדחף של תרופות לווריד וכו'.

14. ניתוחי אורתופדיה (25 שעות)

תיאור הקורס:

- סקירת האנטומיה והפיזיולוגיה של השלד, הקניית ידע בסוגי שברים, סוגי מקבעים חיצוניים ופנימיים ותהליכי ריפוי של העצם
- השתלת מפרקים למיניהם
- הטיפול הסיעודי בניתוחים בהם החולה ו/או הניתוח מורכבים
- בניית תכנית טיפול לחולה האורתופדי המנותח לפי מיקום הניתוח
- ניתוחי טראומה אורתופדית- כולל: במכניזם של הפגיעה, הטיפול בפצוע עם הפגיעה הרב מערכתית
- בניית תכנית טיפול לחולה עם פגיעה אורתופדית ומערכתית רחבה

ניתוחים אורתופדיים

- החלפת מפרקים
- שברים בצוואר הירך
- ניתוחי כף רגל וקרסול
- קיבועים ומסמורים שוק וירך
- אגן
- ארתרוסקופיות
- אמפוטציה

- כף יד (לא כולל מיקרו)
- ניתוחי כתף

ניתוחי עמוד שידרה

עמוד שידרה צווארי
עמוד שידרה גבי
קיבועי עמוד שידרה

15. ניתוחים אורולוגיים (14 שעות)

תיאור הקורס:

- הקניית ידע בפתו-פיזיולוגיה של מחלות במערכת האורו-גניטלית והטיפול הניתוחי הפתוח ואו/הזעיר פולשני בהן
- בניית תכנית טיפול בחולה עם מחלות אורולוגיות העובר ניתוח
- הקורס יילמד בדגש לניתוחים בהם החולה במצב מורכב והניתוח הוא מורכב
- הקניית ידע בטיפול הניתוחי בנפגעי טראומה מערכת השתן, יעסוק במכניזם של הפגיעה, והטיפול בפצוע עם הפגיעה הרב מערכתית
- בניית תכנית טיפול בנפגעי טראומה של מערכת השתן

ניתוחים פתוחים/לפרוסקופיים

- Retropubic/ Suprapubic prostatectomy
- Radical prostatectomy
- Nephrectomy total/partial
- Reconstruction + Radical Cystectomy
- Ureteropelvic junction-תיקון
- Reflux
- Orchiectomy
- השתלות תותב
-

ניתוחים אנדוסקופיים

- TUR- Transurethral resection
- TURP- Transurethral resection of prostate
- Cystoscopy
- Stant- הכנסת סטנט
- Ureteroscopy
- אורולוגית ילדים
- Hypospadias
- Circumcision
- Orchiopexy
- מומים במערכת השתן

16. כירורגיה פלסטית וכוויות (10 שעות) תיאור הקורס:

- הקניית ידע בפתו-פיזיולוגיה של מחלות עור ופגמים הדורשים תיקון פלסטי, כמו גם טיפול בכוויות, שחזורים קוסמטיים והשתלות עור
- בניית תכנית טיפול סיעודית בחולים העוברים ניתוח בתחום זה
- הטיפול הסב ניתוחי בחולים/ניתוחים מורכבים

ניתוחים פלסטיים

- כוויות- השתלות עור
- ניתוחי שחזור שד
- ניתוחי מומים מולדים שפה וחיך שסועים
- מתלים
- ניתוחי אף
- ניתוחים קוסמטיים

17. כירורגיה של כלי דם (10 שעות) תיאור הקורס:

- הקניית ידע בפתו-פיזיולוגיה של מחלות כלי הדם והטיפול הניתוחי ו/או הזעיר פולשני בהן
- בניית תכנית טיפול סיעודית, סב ניתוחית בחולה העובר ניתוח בכלי הדם
- הטיפול הסב ניתוחי בחולים/ניתוחים מורכבים

ניתוחי כלי דם

- ניתוחי מעקפים
- ניתוחי מפרצת
- שנט לדיאליזה
- ניתוחי ורידים
- ניתוחים היברידיים- הכנסות סטנט

18. כירורגית לב- (7 שעות) תיאור הקורס:

- הקניית ידע בפתו-פיזיולוגיה של מחלות לב והטיפול הניתוחי בהן
- הקניית ידע בפתו-פיזיולוגיה של מומים מולדים והטיפול הניתוחי בהן
- בניית תכנית טיפול סיעודית סב ניתוחית בחולה העובר ניתוח לב

ניתוחי לב

- מעקפים
- החלפת מסתמים
- תיקון מומים מולדים בילדים כולל ניתוחי ASD, VSD
- ניתוחים היברידיים- הכנסות סטנט

השתלת קוצב
ECMO ומכונת לב ריאה

19. כירורגית חזה- (7 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יקנה ידע בפתו-פיזיולוגיה של מחלות ריאות והטיפול הניתוחי בהן
בניית תכנית טיפול סיעודית סב ניתוחית לחולה העובר ניתוח חזה
טיפול בחולה/ניתוח מורכב בתחום ניתוחי חזה
הקניית ידע בטיפול הניתוחי בנפגעי טראומה בית החזה, יעסוק במכניזם של הפגיעה,
והטיפול בפצוע עם הפגיעה הרב מערכתית
בניית תכנית טיפול סיעודית סב ניתוחי לחולה העובר ניתוח טראומה של החזה

ניתוחי חזה

פתיחת חזה
כריתת אונה/ כריתת ריאה (פתוחה וסגורה)
ניתוחי מדיאסטינום

20. ניתוחי נוירוכירורגיה (10 שעות)

תיאור הקורס:

הקניית ידע בפתו-פיזיולוגיה של מחלות המוח וחוט השדרה והטיפול הניתוחי במחלות
אלו
בניית תכנית טיפול לחולה העובר ניתוח מוח/עמוד שדרה
חולים מורכבים ו/או ניתוחים מורכבים
הקניית ידע בטיפול הניתוחי בנפגעי טראומה ראש - צוואר, מכניזם פגיעה והטיפול
בפצוע עם הגיעה רב מערכתית
בניית תכנית טיפול סיעודית סב ניתוחית לחולה העובר ניתוח נוירוכירורגי טראומטי

ניתוחי מוח

Craniotomy
Craniectomy
Burr holes
השתלת אלקטרודות
Arterio venous malformation
Ventriculo Abdominal Shunt
גידולים בעמוד שידרה

21. ניתוחי ילדים (7 שעות)

תיאור הקורס:

הקורס יתייחס לצרכים המיוחדים של הילד העובר ניתוח על פי עקרונות הפסיכולוגיה
ההתפתחותית
הקניית כלים להכנת הילד ומשפחתו לקראת הניתוח והכנת תכנית טיפול
הקניית ידע בפתו-פיזיולוגיה של מחלות כירורגיות בילדים כמו גם פגמים מולדים והרקע
הגנטי שלהם על פי ההתמחויות הכירורגיות השונות

ניתוחי ילדים
תיקון מומים מולדים

אטרזיה של ושת
אטרזיה אנאלית
Pyloric stenosis

22. ניתוחים מורכבים בפנים

ניתוחי עיניים (4 שעות) תיאור הקורס:

הקורס יסקור פתו-פיזיולוגיה של מחלות עיניים מורכבות והטיפול הניתוחי במחלות אלו.

ניתוחי עיניים
Cataract
Vitrectomy
פזילה
השתלת קרנית

אף אוזן וגרון (8 שעות) תיאור הקורס:

הקורס יסקור פתו-פיזיולוגיה של מחלות מורכבות באף אוזן גרון והטיפול הניתוחי במחלות אלו.

ניתוחי צוואר
Neck dissection
טרכאוסטומיה
בלוטת רוק
שחזור ושתלים לאחר כריתות
ניתוחי אף
קיבוע שבר
FESS
ניתוחי אוזן
השתלת שתל קוכליארי
השתלת צינוריות
מרינגופלסטיה

כירורגיה של פה ולסתות (5 שעות) תיאור הקורס:

הקורס יסקור פתו-פיזיולוגיה של מחלות מורכבות של פה ולסתות והטיפול הניתוחי במחלות אלו.

ניתוחי פה ולסת
קיבועי שברים, לסת תחתונה, לסת עליונה, ארובת העין
שחזורי פנים לאחר כריתות
תיקון מומים מולדים

מקורות משותפים לכל הקורסים

חדר ניתוח 2025

חוזרי מינהל האחות המתפרסמים מעת לעת הינם מליבת העשייה ועל כן מחייבים את המשתלמות להתעדכן באופן שוטף. אי לכך, כלל חוזרי מינהל האחות שיפורסמו / יעודכנו עד למועד בחינת הגמר הממשלתית יהיו חלק מהסילבוס המחייב לבחינה.

Comerford, K. (Ed.). (2025-2026). Nursing 2024 Drug Handbook (45 ed.). Philadelphia, PA: Wolters Kluwer

מסגרת חוקית לעבודת האחות:

1. תקנות הרופאים (כשירויות לביצוע פעולות חריגות), תשס"א – 2001
https://www.health.gov.il/LegislationLibrary/Rofim_05.pdf
2. חוזר מנכ"ל מס' 43/2009 - פעולות סיעוד – עדכון חוזר 9/07 (מתאריך 17.05.07)
https://www.health.gov.il/hozer/mk43_2009.pdf
3. חוזר מנהל הסיעוד מס' 43/2001 – פעולות סיעוד
https://www.health.gov.il/hozer/ND43_01.pdf
4. חוזר מנהל הסיעוד מס' 45/2001 – קובץ הנחיות לביצוע פעולות חריגות, מהדורה רביעית מעודכנת
<https://www.health.gov.il/UnitsOffice/nursing/professionals/instructions/Documents/harigot.pdf>
5. חוזר מנהל הסיעוד מס' 177/2021 – אחריות משמרת במחלקות, מרפאות ויחידות טיפול (כלליות ומיוחדות) באשפוז ובקהילה – עדכון 2021
https://www.health.gov.il/hozer/ND177_2021.pdf
6. חוזר מנהל הסיעוד מס' 87/2010 - מתן מרשם בידי אח או אחות מוסמכים
https://www.health.gov.il/hozer/ND87_2010.pdf
7. חוזר מנהל הסיעוד 99/2013 – מומחיות בסיעוד
https://www.health.gov.il/hozer/ND99_2013.pdf
8. חוזר מנהל האחות מס' 212/2024 – ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd212-2024/he/files_circulars_nd_nd212-2024.pdf
9. חוזר מנהל הסיעוד מס' 118/2016 – הבטחת רצף הטיפול הסיעודי בעת שחרור ממוסד רפואי, עדכון 2016
https://www.health.gov.il/hozer/ND118_2016.pdf
10. חוזר מינהל הסיעוד מס' 144/18 – מיצוי הפוטנציאל התפקודי של האחות במערך האשפוז והקהילה
https://www.health.gov.il/hozer/ND144_2018.pdf
11. חוזר מינהל הסיעוד מס' 151/19 - תהליך העברת משמרת "מקל" – במערך האשפוז והקהילה

12. חוזר מינהל הסיעוד מס' 145/19 - איתור מסוכנות לנפילות בקרב מטופלים באשפוז ובקהילה
https://www.health.gov.il/hozer/ND151_2019.pdf
13. חוזר מינהל הסיעוד מס' 153/19 – מניעה וטיפול בפצעי לחץ במערך האשפוז והקהילה.
https://www.health.gov.il/hozer/ND145_2019.pdf
14. חוזר מינהל הסיעוד מס' 155/19 – אומדן, מניעה וטיפול בכאב על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה
https://www.health.gov.il/hozer/ND155_2019.pdf
15. חוזר מינהל הסיעוד מס' 154/19 – מניעה איתור והתערבות בכך רגל סוכרתית על ידי אחיות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה.
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd154-2019/he/files_circulars_nd_ND154_2019.pdf
16. חוזר המנהל הכללי מס' 6/2021- טיפול בתלונות בעקבות פגיעה או הטרדה מינית במהלך טיפול רפואי.
<https://www.gov.il/he/Departments/policies/mk06-2021>
17. חוזר מינהל הסיעוד מס' 188/2021 פיתוח מקצועי מתמשך של האחות במערך האשפוז והקהילה
https://www.health.gov.il/hozer/nd188_2021.pdf
18. חוזר מינהל הסיעוד מס' 191/2022 -תפקיד האחות המוסמכת בטיפול במטופל עם חשד לאירוע מוחי חד במערך האשפוז והקהילה
https://www.health.gov.il/hozer/nd191_2022.pdf
19. חוזר חטיבת הרפואה 11/2021 הנחיות למניעת זיהומים הקשורים בצנתרים בכלי דם לטווח קצר ולטווח ארוך
https://www.health.gov.il/hozer/mr11_2021.pdf
20. חוזר מינהל הרפואה מס' 15/09 - הגבלה פיזית של מטופלים לצורך מתן טיפול רפואי
21. חוזר חטיבת הרפואה מס' 9/2022 - הערכה, ניטור ושימוש מושכל בתכשירים לטיפול בכאב שאינו ממקום סרטני. ירושלים.
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/mr0092022/he/files_circulars_mr_mr09_2022.pdf
22. חוזר מינהל הסיעוד מס' 2020\161 -הגישה הטיפולית במטופל מונשם אקוטי וכרוני על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז
https://www.health.gov.il/hozer/ND161_2020.pdf
23. חוזר מינהל הסיעוד מס' 192/2022 בנושא: " החלפה או החזרה של צינורית גסטרוסטום (צינורית הזנה) במערך האשפוז והקהילה"
24. חוזר מינהל הסיעוד מס' 199/2022 בנושא: תפקיד האחות המוסמכת בשמירה על רצף הטיפול הסיעודי בתהליך הסב ניתוחי (Perioperative Care)
https://www.health.gov.il/hozer/nd199_2022.pdf
25. חוזר מינהל הסיעוד מס' 204/2023 בנושא: "תפקיד האחות המוסמכת בתגובה אנפילקטית (עדכון 2 -Anaphylaxis) במערך האשפוז והקהילה
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd204-2023/he/files_circulars_nd_nd204_2023.pdf
26. חוזר מינהל הסיעוד מס' 207/2023 בנושא "שטיפת נפרוסטום (פיום כליה) כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז, בקהילה ובמתאר הבית"
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd207-2023/he/files_circulars_nd_nd207-2023.pdf
27. חוזר מינהל הסיעוד מס' 206/2023 בנושא "הזרקת תרופות לחסם עצבי פריפרי במבוגרים וילדים, כפעולת

- סיעוד לאחות מוסמכת במחלקות האשפוז בבית החולים על פי רשימת תרופות, הזרקה ראשונה תבוצע על ידי רופא " https://www.health.gov.il/hozer/nd197_2022.pdf
28. חוזר מינהל הסיעוד מס' 208/2023 בנושא "שטיפת נקז בכיס מרה כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז, בקהילה ובמתאר הבית".
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd208-2023/he/files_circulars_nd_nd208-2023.pdf
29. חוזר מינהל הסיעוד מס' 209/2023 בנושא "החלפת צנתר על חיקי (ציסטוסטום) כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז, בקהילה ובמתאר הבית".
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd209-2023/he/files_circulars_nd_nd209-2023.pdf
30. חוזר מינהל הסיעוד מס' 210/2023 בנושא "החלטה על הוצאת צנתר משלפוחית השתן כפעולת סיעוד לאחות מוסמכות במחלקות הפנימיות במערך האשפוז".
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd210-2023/he/files_circulars_nd_nd210-2023.pdf
31. חוזר חטיבת בריאות הציבור מספר 04/2023 בנושא: הנחיות למניעת הדבקה בנגיף HIV לאחר החשיפה לדם או לאחר יחסי מין לא מוגנים. <https://www.gov.il/he/departments/policies/bz04-2023>
32. חוזר מנהל האחות מספר 213/2024 בנושא: קליטת אחות חדשה למתאר עבודה במערך האשפוז, הקהילה וההכשרה. https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd213-2024/he/files_circulars_nd_nd213_2024.pdf
33. חוזר מנהל האחות מס' 220/2024 בנושא "הדרכה קלינית לסטודנטים ומשתלמים באחות – עדכון".
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd220-2024/he/files_circulars_nd_nd220-2024.pdf
34. חוזר מנהל האחות מספר 222/2024 בנושא: סמכות החלטה על חיבור וניתוק צנתר קבוע, פלורלי או בטני, לצורך ניקוז, לאחות מוסמכת באשפוז ובקהילה כפעולת סיעוד
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd222-2024/he/files_circulars_nd_nd222_2024.pdf
35. חוזר מנהל האחות מספר 223/2024 בנושא: החלטה על מתן IV PARACETAMOL כפעולת סיעוד לאחות בוגרות קורס על בסיסי ברפואה דחופה וטיפול נמרץ לסוגיו במחלקה לרפואה דחופה ובמערך הכירורגי
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd223-2024/he/files_circulars_nd_nd223_2024.pdf
36. חוזר מנהל האחות מספר 224/2024 בנושא: הפנייה להכנסת צנתר מרכזי במטופל אונקולוגי המתחיל מתן מתמשך של טיפול תרופתי, כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האונקולוגי
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd224-2024/he/files_circulars_nd_nd224_2024.pdf

חדר ניתוח

1. Rothrock, J. (2022). *Alexander's Care of the Patient in Surgery*. (17th ed.). St. Louis: Mosby.
2. *Advanced Cardiovascular Life Support – Provider Manual*. (2020). American Heart Association
3. *American Heart Association Guidelines for Cardiopulmonary Resuscitation and Emergency Cardiovascular Care*. Retrieved from:

https://www.ahajournals.org/toc/circ/142/16_suppl_2

<https://cpr.heart.org/en/resuscitation-science/cpr-and-ecc-guidelines>

3. *AORN- Recommended practice and Guidelines 2022*

4. *EORNA Core Curriculum 2012*

נהלים והנחיות בזיקה לעשייה הסיעודית ותחום ההכשרה:

1. חוזר מנהל הסיעוד מס' 149/18 - פעולות המחייבות ביצוע על ידי אחות מסתובבת ורחוצה בחדר ניתוח.
2. חוזר מנהל הרפואה מס' 11/2020 – הפעלת בנק דם ומתן עירויי דם ומרכיביו.
3. חוזר מנהל הרפואה מס' 23/2006 - מניעת התלקחות השדה הניתוחי בחדר ניתוח, יולי 2006.
4. חוזר מנהל הרפואה מס' 24/2001 –נהלים למניעת זיהומים בחדרי ניתוח. פרט לסעיף: 2 (עמ' 14-15) וסעיף שכותרתו "שיקולים למתן (או אי מתן) טיפול פרופילקטי במערכות ספציפיות (עמ' 28-34).
5. חוזר מנהל הרפואה מס' 55/2004 – בטיחות בשימוש בדיאתרמיה כירורגית בחדרי ניתוח, נובמבר 2004.
6. חוזר מנהל הרפואה מס' 4/2018 – סימון אתר לצורך פעולה פולשנית - מניעת טעויות בזיהוי אברים המיועדים לניתוח
7. נהלי עשייה סיעודית מתאריך 08/89 – ויסות חום גוף. (קיימת המלצת העמותה)
8. נהלי עשייה סיעודית מתאריך 07/91 – תנוחת חולה בניתוח. (קיימת המלצת העמותה)
9. נוהל שימוש בשרוול אויר בלחץ טורניקט- (קיימת המלצת העמותה)
10. טיפול בחולה נשא חיידיק עמיד בחדר ניתוח (קיימת המלצת העמותה)
11. חוזר מנהל הרפואה מס' 19/99 - השגחה וטיפול לאחר הרדמה – הנחיות, אפריל 99.
12. חוזר חטיבת הרפואה מס' 4/2022 - וידוא מוכנות המטופל וחדר ניתוח לניתוח / פעולה פולשנית
13. חוזר מנהל הרפואה מס' 13/2016 – ספירת חומרי ספיגה, פריטים חדים, פריטים נלווים ומכשירי ניתוח
14. חוזר 164/2020 תחומי עיסוק ופעילות של כח עזר מיומן (מסייע) במערך חדרי ניתוח
15. חוזר מנהל רפואה מס' 24/2009- היגיינת ידיים במוסדות רפואיים (סעיף מס' 7.7)
16. חוזר מנהל רפואה מס' 34/99 – נוהל בדיקת דגימת רקמה או תאים
17. חוזר מנהל רפואה מס' 24/2014 - טיפול בנפלים עוברים מתים תינוקות רכים ובחלקי גוף אדם
18. חוזר המנהל הכללי מס' 9/11 - אירועי בל יקרו
19. חוזר מנהל רפואה- מס' 50/2013 - הנחיות לניקוי, חיטוי ועיקור של מכשירי הסתכלות תוך גופיים (אנדוסקופים)
20. חוזר מנהל רפואה- מס' 23/2017 – הנחיות למתן אנטיביוטיקה מונעת (פרופילקסיס) לפני ניתוח
21. חוזר מנהל רפואה- מס' 5/2017 – טיפול בתכשירים ציטוטוקסיים – עדכון הנחיות
22. חוזר מנהל הסיעוד - מס': 185/2021- נושא: תחומי עיסוק ופעילות של האחיות המוסמכת בחדר קבלה בחדר ניתוח
23. חוזר מנהל הסיעוד - מס': 199/2022- נושא: תפקיד האחיות המוסמכת בשמירה על רצף הטיפול הסיעודי בתהליך הסב ניתוחי (Perioperative Care)

התנסות קלינית – חדר ניתוח

ההתנסות הקלינית תתבצע ב- 2 מסלולים:

מסלול א' - למשתלמים המועסקים בחדר ניתוח לפחות במשך שנה ברצף - סה"כ התנסות קלינית 216 שעות (ראה נספח מספר 1).

מסלול ב' - למשתלמים ללא ניסיון קליני של שנה בעבודה בחדר ניתוח - סה"כ התנסות קלינית 416 שעות.

מתכונת ההתנסות הקלינית

ההתנסות הקלינית בכל מסלול תתבצע ב- 2 שלבים:

שלב א' - לאחר סיום מודול ראשונה:
עבור משתלמים במסלול א' - 104 שעות
עבור משתלמים במסלול ב' - 184 שעות

מטרת ההתנסות בשלב זה בעיקר הפנמת מודל המעריך הסב ניתוחי ועקרונות עבודה בחדר ניתוח.

שלב ב' - לאחר סיום מודול שניה:
עבור משתלמים במסלול א' - 112 שעות
עבור משתלמים במסלול ב' - 232 שעות

עבור משתלמים במסלול ב', תוספת השעות הקליניות תתמקד בהתנסות בתחומי הכירורגיה הכללית כבסיס לניתוחים המורכבים.

ההתנסות הקלינית תתמקד בטיפול בחולה המורכב העובר ניתוח (נספח מספר 2).

- הלומד/ת תפנים את עקרונות העשייה הסיעודית הסב-ניתוחית.
- הטיפול הסב- ניתוחי הוא תהליך המשכי ורצוף, חלים בו שינויים המצריכים שיקול דעת, הצבת מטרות ויישום של פעולות חלופיות.

- במהלך ההתנסות הקלינית, הלומד/ת תיישם את הידע שרכשה, תתרגל מיומנויות ותגבש עמדות שישמשו בסיס לעשייה סיעודית מקצועית.

הדרכה קלינית תהא מובנית, שיטתית, מתוכננת ומבוססת על מטרות ויעדים ברורים, כולל כלי הערכה של המדריכה את הלומד והלומד את המדריכה והשדה הקליני.

הלומד/ת יתנסו במגוון ניתוחים ותגיע לרמת עצמאות בהשגחה לפחות ב- 5 ניתוחים כאח/ות רחוצה וב- 5 ניתוחים כאח/ות מסתובב/ת.

הלומד/ת חייב/ת להתנסות בשני תחומים לפחות:

1. כירורגיה/גניקולוגיה/אורולוגיה/ילדים (ניתוחי בטן מורכבים ואנדוסקופיה)
2. תחום נוסף לפי בחירה מרשימת התחומים המצורפת (ניתוח מורכב)

ההתנסות הקלינית תעסוק בכל שלבי העשייה הסיעודית הסב ניתוחית .

בשלב הטרומ ניתוחי : (קבלת חולה והכנתו לניתוח)

- קבלת החולה על פי נוהל קבלת חולה לחדר ניתוח
- ביצוע אומדן והערכה של מצב המטופל העומד לעבור ניתוח: אומדן גופני, רגשי, התנהגותי וחברתי.
- תכנון הטיפול התוך ניתוחי על סמך האומדן וסוג הניתוח.
- הדרכת המטופל לקראת הניתוח.
- זיהוי צרכי משפחת המטופל ו/או משמעותיים אחרים עבורו, הדרכה, ליווי לחדר המתנה למשפחות, מתן תמיכה ומתן מידע על מצבו של המטופל במהלך הניתוח ובסיומו.
- דאגה לנוחיותו והעברתו הבטוחה של המטופל לחדר ניתוח.

בשלב התוך ניתוחי: (אח/ות מסתובב/ת ואח/ות רחוצ/ה)

אח/ות מסתובב/ת:

- הכנת החדר והציוד הדרוש על פי סוג הניתוח.
- קבלת החולה בחדר קבלה (בקרת מוכנות, אומדנים, אימות נתונים והדרכה)
- ליווי החולה לחדר ניתוח, העברתו הבטוחה לשולחן הניתוחים וחיבור החולה לאמצעי ניטור תוך כדי מתן הסבר.
- סיוע למרדים בכל שלבי ההרדמה.
- שמירה על פרטיותו וכבודו של המטופל בכל שלבי הטיפול הסב- ניתוחי.
- השכבת החולה לניתוח, על פי סוג הניתוח, תוך שמירה על בטיחותו ומניעת פגיעה בשלמות העור, עצבים פריפריים ומערכת כלי הדם ההיקפית.
- שמירת חום גופו של החולה במהלך הניתוח.
- הקניית ידע לשימוש בטוח באמצעי החימום השונים.
- הכנת עור החולה לניתוח על פי כללי הטכניקה האספטית.
- חיבור החולה למכשיר הדיאטרמיה על פי הנוהל.
- חיבור גפת החולה למכשיר שרוול אוויר בלחץ (טורניקט) על פי הצורך.
- הכרת הטכנולוגיות השונות הנמצאות בשימוש, הבנת עקרונות הפעולה שלהם, ובאילו ניתוחים נעשה בהם שימוש ותפעל לנקיטת אמצעי זהירות למניעת נזק אפשרי למטופל ולצוות (לייזר, מערכת ניווט, Cryo וכו').
- סיוע לאח/ות הרחוצ/ה להכין את השדה הסטרילי על פי כללי הטכניקה האספטית, תוך הכרת אמצעי הסטריליזציה השונים, זיהוי סטריליות החומר על פי סוג הסטריליזציה ואמצעי הבקרה.
- ביצוע ספירה של מכשירים, חומרי ספיגה, פריטים חדים ו/או פריטים נוספים על פי הצורך ביחד עם הרחוצה/המסתובבת וניהול רישום על פי הנוהל.
- שליחת בדיקות פתולוגיות, מיקרוביולוגיות ואחרות על פי הצורך ועל פי נוהל משלוח בדיקות.
- שמירת קשר עם משפחת החולה במהלך ובסיום הניתוח.
- בסיום הניתוח, שחרור המטופל מחדר ניתוח והעברתו הבטוחה לחדר התאוששות
- פירוק החדר בסוף הניתוח

אח/ות רחוצ/ה:

- הכרת פרטי החולה והניתוח כולל צרכים מיוחדים.
- הכנת החדר והציוד הדרוש על פי סוג הניתוח
- הכנת שדה הניתוח על פי כללי הטכניקה האספטית.
- שימור השדה הסטרילי תוך הקפדה על שמירת כללי הטכניקה האספטית ע"י הצוות המנתח.
- הכרת האנטומיה של האיבר המנותח, כמו גם את הניתוח על שלביו השונים.
- זיהוי פוטנציאל למצבים משתנים במצבו של החולה ו/או במהלך הניתוח והיערכות בהתאם.
- הכרת המכשירים השונים, תוך הבנת השימוש בהם.
- הכרת חוטי התפירה השונים והשימוש בהם.
- למידת צורות הומאוסטזיס שונות, שימוש בתרופות במהלך הניתוח וסימונם, והכרת הנקזים השונים תוך הבנת עקרונות השימוש בהם.
- טיפול בדגימות בסוף ניתוח כולל תהליך רישום ודיווח
- פירוק החדר בסוף הניתוח

בשלב שלאחר הניתוח: (מסירת מידע)

- שחרור המטופל לחדר התאוששות, סיוע בחיבור החולה לאמצעי ניטור ומסירת פרטים על מהלך הניתוח לאחות בחדר התאוששות.
- מסירת מידע למשפחתו של החולה ו/או משמעותיים אחרים.
- תיעוד הטיפול שניתן לחולה בכל שלבי הניתוח
- הערכת תוצאות הטיפול ביחד עם המדריך/ה הקליני/ת.

פעולות סיעוד בחדר ניתוח:

יישום הפעולות עפ"י רמות ביצוע להלן:

תאריך	חתימה וחותמת	שם המדריך	רמת ביצוע מינימלית נדרשת	פעולת סיעוד	
			סימולציה	הוצאת קו עורקי (Arterial Line)	1
			עצמאית	הזרקה בדחף של תרופות לווריד (IV Push)	2
			עצמאית	הזרקה בדחף של תרופות לווריד מרכזי ומערכות חלופיות לווריד	3
			סימולציה	שאיבת דם לסוג והצלבה, הזמנת דם ומוצריו	4
			סימולציה	שאיבת דם מקו עורקי פתוח (Arterial Line)	5
			סימולציה	חיבור וניתוק מנשם מחולה	6
			סימולציה	תפירת חתך	7

התנסות קלינית בסיעוד סב- ניתוח

פנקס פעילויות

שם המשתלם/ת:

תאריך התחלת ההדרכה:

תאריך סיום ההדרכה:

תחום התנסות:

חתימת המדריך/ה הקליני/ת

רשימת מיומנויות ופעילויות על פי מצבים מייצגים של העשייה הסיעודית בשדה הקליני הסב-ניתוחי: בשלב הטרם ניתוחי

שם המשתלם/ת : _____ תחום התנסות: _____

הלומדת תבצע פעילויות אלו עם 5 חולים במהלך ההתנסות הקלינית:

מיומנות / פעילות		מטופל 1		מטופל 2		מטופל 3		מטופל 4		מטופל 5	
תאריך ביצוע	חתימה	תאריך ביצוע	חתימה	תאריך ביצוע	חתימה	תאריך ביצוע	חתימה	תאריך ביצוע	חתימה	תאריך ביצוע	חתימה
הכנת תכנית טיפול סב ניתוחית											
קבלת המטופל בחדר הקבלה של חדרי ניתוח (ע"פ הנוהל)											
הדרכת המטופל ומשפחתו לקראת הניתוח											
אומדן מוכנות המטופל לניתוח											
ביצוע אומדנים (כאב, קרישה, מצב העור, נפילה)											
ביצוע אימות נתונים טרם ניתוחי											

רשימת מיומנויות ופעילויות על פי מצבים מייצגים של העשייה הסיעודית בשדה הקליני הסב – ניתוחי: בשלב התוך ניתוחי

שם המשתלם/ת : _____ תחום התנסות:

מטופל 5		מטופל 4		מטופל 3		מטופל 2		מטופל 1		מיומנות / פעילות אח/ות מסתובב/ת
חתימה	תאריך ביצוע	חתימה	תאריך ביצוע	חתימה	תאריך ביצוע	חתימה	תאריך ביצוע	חתימה	תאריך ביצוע	
										הכנת החדר והציוד ע"פ סוג הניתוח
										ליווי החולה לחדר ניתוח, העברתו הבטוחה לשולחן הניתוחים, וחיבור החולה לאמצעי ניטור תוך כדי מתן הסבר.
										סיוע למרדים בכל שלבי ההרדמה
										סיוע בהרדמה מורכבת
										השכבת המטופל לניתוח ע"פ סוג הניתוח.
										שמירה על חום גופו של המטופל – שימוש באמצעי חימום

										חיבור המטופל למכשיר דיאתרמיה
										ביצוע תהליך ספירה כירורגית
										תיעוד ברשומה הסיעודית
										שמירה על סדרי עדיפויות , סדר וארגון החדר במהלך הניתוח
										טיפול ושליחת דגימות במהלך ניתוח
										הזמנת מוצרי דם על פי הצורך
										סיוע בתהליך האקסטובציה
										העברת החולה להתעוררות , מסירת מידע
										מסירת מידע למשפחת המטופל במהלך הניתוח
										ניהול חדר ניתוח כאח/ות מסתובב/ת באופן עצמאי

רשימת מיומנויות ופעילויות על פי פעולות מייצגות של העשייה הסיעודית בשדה הקליני הסב – ניתוחי
בשלב לאחר הניתוח

שם המשתלם/ת: _____ תחום התנסות: _____

מיומנות / פעילות		מטופל 1		מטופל 2		מטופל 3		מטופל 4		מטופל 5	
תאריך וביצוע	חתימה	תאריך וביצוע	חתימה	תאריך וביצוע	חתימה	תאריך וביצוע	חתימה	תאריך וביצוע	חתימה	תאריך וביצוע	חתימה
העברת המטופל לחדר התעוררות/ יח' לטיפול נמרץ כולל מסירת מידע											
חיבור החולה למערכות ניטור ולקיחת סימנים חיוניים											
אומדן כאב (ע"פ משרד הבריאות)											
מסירת מידע למשפחת המטופל ו/או משמעותיים אחרים											

נספח מס' 1 – ניתוחי חובה - מיועד למרכז ההכשרה כתנאי קבלה לקורס במסלול המקוצר

פנקס פעילויות למשתלמים בחדר ניתוח למסלול א' (בעלי ניסיון של שנת עבודה בחדר ניתוח).

העשייה הקלינית כוללת התנסות בפעילויות כאח/ות רחוצ'ה ומסתובב/ת בחדר ניתוח על פי המפורט בטבלה הבאה:

חתימת האחות האחראית	הערות	רמת עצמאות (מלאה, בהשגחה)	שם הניתוח	שם הניתוח	סוגי ניתוחים עמידה עצמאית כאח/ות רחוצ'ה – לפחות 2 ניתוחים בשלושת תחומי החובה עמידה בהשגחה בתחומים נוספים רצויה
					ניתוחי בטן פתוחים (כירורגיה, גניקולוגיה, אורולוגיה, ילדים) - חובה
					ניתוחים אנדוסקופיים (כירורגיה, גניקולוגיה, אורולוגיה, ילדים) - חובה
					ניתוחים אורתופדיים קטנים (כף יד, כף רגל, קרסול וכו') - חובה
					ניתוחי שד (עם/בלי בלוטות) רשות
					ניתוחי צוואר (Thyroidectomy, Parathyroidectomy, Neck dissection) רשות
					ניתוחים פלסטיים - רשות
					ניתוחי א.א.ג - רשות
					ניתוחי עיניים - רשות

המלצת אחות אחראית אודות קבלת הלומד לקורס במסלול המקוצר

שם המשתלם/ת:

ת.ז.

כתובת:

שם המוסד הרפואי (הממליץ):

המשתלם/ת עמד/ה בהצלחה בכל המטלות הנדרשות: (1) כן (2) לא

מס' הניתוחים בהם עמד/ה באופן עצמאי על פי התחומים:

כירורגיה כללית:

אחר:

הערות:

המדריך/ה הקליני/ת:

שם:

חתימה:

אחות אחראית חדר ניתוח :

שם:

חתימה:

נספח מס' 2

תכני הלימוד העיוני יילמדו בזיקה לחולה במצב מורכב וניתוח מורכב (האומדן מתבסס על פי דירוג של איגוד המרדמים האמריקאי (ASA).

חולה מורכב מוגדר כמי שעונה על אחד או יותר מהקריטריונים ו/או הפרוצדורה הניתוחית שלהלן:

- תינוק שמשקלו פחות מ- 2.5 ק"ג.
- חולה שגילו מעל 80 שנה.
- חולה המוגדר כסובל ממחלה סיסטמית אשר מגבילה אותו ב- ADL, כמו מחלת לב איסכמית, או הסובל ממחלה המוגדרת כ"Two ways disease" כמו למשל חולה סוכרת עם נזק כלייתי.
- חולה הסובל ממחלה סיסטמית המאיימת על חייו כמו למשל: Unstable angina.
- חולה הסובל ממחלה שתביא למותו עם או בלי ניתוח ב- 24 השעות הבאות כמו: Pre-ruptured Aortic Aneurysms (50% תמותה במהלך הניתוח, 30% תמותה ב- 24 שעות לאחר הניתוח, 20% מהחולים ישרדו).

רשימת ניתוחים מורכבים- (ניתן לבחור אחד מהניתוחים מתוך הרשימה לניתוח פתוח ואחד לניתוח אנדוסקופי)

רשימה זו כוללת את הניתוחים הבאים:

כירורגיה כללית –

ניתוחים של מערכת העיכול:

- Total/partial Gastrectomy
- Esophagostomy/Esophagectomy
- Ileo-anal pull-through
- (HIPEC & CRC) Hyperthermic Intraperitoneal Chemotherapy & Cytoreduction Surgery
- ניתוחים של המערכת ההפטוביליארית Hepatectomy
- Whipple
- דרכי מרה

נשים –

- ניתוח קיסרי מורכב
- Radical Hysterectomy
- Debulking
- Laparoscopy
- ניתוחים וגינאליים

אורולוגיה –

- Radical Cystectomy
- Partial and Radical Nephrectomy

ניתוחים בגישה לפרוסקופית –

- ניתוחים מורכבים שגם קיים בהם פוטנציאל להפוך לניתוח פתוח:
- Adrenalectomy
- Nephrectomy
- Colectomy

אורתופדיה –

- אורתופדיה אונקולוגית
- החלפות פרקים (ברך, ירך)
- ניתוחי עמוד שידרה
- טראומה מורכבת

כלי דם –

- Carotid Endarterectomy
- Aorto-Femoral Bypass
- Abdominal Aortic Aneurysm
- החדרת STENT כלי דם (EVAR) Endovascular Aortic Repair

ניתוחים נוירוכירורגיים –

- כל הניתוחים

ניתוחי חזה –

- כל הניתוחים

כירורגיה ילדים –

- מומים מולדים מכל תחומי הכירורגיה
- ניתוחי בטן גדולים כמו כריתת מעיים נרחבת במחלת הירשפרונג
- ניתוחי חזה

טראומה וכירורגיה פלסטית –

- טיפול בכוויה נרחבת
- ניתוחי שיחזור ראש - פנים עם מעורבות עצמות הגולגולת
- ניתוחי שיחזור פנים – לסתות, גידולים של פה ולסת

א"ג –

- גידולי ראש צוואר כגון: Total Laryngectomy
- ניתוחי אוזן כגון: Cochlear implant

נספח מספר 3

הערכה ספציפית ללומד/ת בהכשרה על בסיסית סב ניתוחית _____

שם הלומד/ת _____

תאריך תחילת ההכשרה הקלינית : _____ מודולה ראשונה / מודולה שניה

קורס מקוצר / קורס ארוך

מטרת ההערכה :

1. למדוד את רמת ההתקדמות של הלומד/ת לאחר כל מודולה כאחות רחוצה ומסתובבת (הלומד יתנסה במהלך שתי המודולות בשני התפקידים אח/ות רחוצה ואח/ות מסתובבת/ת במקביל).
2. בקרת יכולת הלומד לבצע אומדן, הערכת מצב מטופל ובניית תכנית טיפול מתאימה
3. בקרת עמידת הלומד בעקרונות העשייה הסיעודית הסב ניתוחית
4. בקרת יכולת הלומד לעבוד בצוות רב מקצועי

הערכה תבוצע פעמיים במהלך ההכשרה: בסיום המודולה הראשונה ובסיום המודולה השנייה כתנאי להגשה למבחן המסכם.

- על מנת להמשיך למודולה השנייה על הלומד/ת להשיג לפחות 65 נקודות בסיום המודולה הראשונה, מכלל 108 נקודות אפשריות (לפחות 20 נקודות מכלל 24 בפרק התנהגות מקצועית).
- על מנת להגיש לומד/ת למבחן המסכם יש לקבל לפחות 90 נקודות בסיום המודולה השנייה מכלל 108 נקודות אפשריות (חובה 24 מתוך 24 בפרק התנהגות מקצועית).
- ניתן להשתמש בהערכה זו לשם ביצוע הערכת ביניים במידת הצורך
- יש לציין את הנקודות הטעונות שיפור במסגרת ההערות (כאשר הציון נמוך מ 3)

סכום נקודות התנהגות מקצועית נדרשת (אח/ות מסתובבת/ת ורחוצה) _____

סכום נקודות מיומנות אח/ות מסתובבת/ת _____ סכום נקודות מיומנות אח/ות רחוצה/ה _____ סה"כ ניקוד כולל _____

שם הלומד/ת: _____	תאריך: _____	עצמאית בהשגחה 3	זקוק/ה להדרכה במידה חלקית 2	זקוק/ה להדרכה במידה רבה 1
סוג הפעולה – נא לציין את המספר המתאים לפי הטבלה.				
התנהגות מקצועית נדרשת (אח/ות מסתובבת/ת ורחוצה/ה)				
1 עבר/ה אוריינטציה ומכיר/ה את המבנה הפיזי של חדר ניתוח בו מתנסה, מיקום ציוד ומכשור ודרכי תקשורת				
2 מכיר/ה את כל הדוחות הרלוונטיים לניתוח.				
3 תקשורת בין אישית: משרה אורה נינוחה, ביטחון ושקט, מכבד/ת את הסביבה, הופעה חיצונית הולמת				

			מזהה את החולה המחלה וסוג הניתוח ובונה תכנית טיפול מתאימה, תוך ביצוע אומדנים שונים ובקרת מוכנות המטופל לניתוח.	4
			שומר/ת על כבודו ובטיחותו של המטופל (קשירה, מניעת נפילה, השכבה, כיסוי, חימום)	5
			ערה לנעשה בסביבתו/ה שומר/ת על סדר וארגון, כל מהלך הניתוח.	6
			משתמש/ת בשפה מקצועית, מגיע/ה מוכנה להתנסות, מביע/ה עניין ורצון ללמידה.	7
			מקבל/ת משוב באופן חיובי ומשנה התנהגות בעקבות המשוב.	8
			סה"כ ניקוד לפרק: _____	
			שם הלומד: _____	
		תאריך: _____		
עצמאי/ת בהשגחה 3	זקוק/ה להדרכה במידה חלקית 2	זקוק/ה להדרכה במידה רבה 1	סוג הפעולה – נא לציין את המספר המתאים לפי הטבלה. מיומנות אחות מסתובבת – בהתאם להנחיה מקצועית	
			מכיר/ה את המטופל, אבחנות, רקע, סוג ומהלך הניתוח, צורך בבידוד .	1
			מתקשר/ת עם המטופל, מתייחסת להיבט הנפשי, הרגעה ותמיכה, מתן מענה לשאלות	2
			מבצע/ת קבלה סיעודית	3
			מבצע/ת אימות נתונים טרום ניתוחי	4
			עוזר/ת בהשכבת החולה על שולחן הניתוחים תוך שמירה על כבודו. מקפיד/ה על תנוחה נכונה, אזורי לחץ, כיסוי וחימום.	5
			עוזר/ת למרדים בכל שלבי ההרדמה, מכיר/ה סוגי הרדמה ואת הצידוד הנדרש	6
			דואג/ת לחיבור החולה, לפי הנהלים, לכל הצידוד החשמלי (דיאתרמיה, סקשן, סדין חימום וכו')	7
			מכינ/ה את הצידוד הדרוש לניתוח, מגיש/ה אותו לאחר/ות הרחוק/ה על פי עקרונות האספטיקה, וסדר עדיפויות בהגשה.	8

שם הלומד: _____	זקוק/ה להדרכה במידה רבה 1	זקוק/ה להדרכה במידה חלקית 2	עצמאית/ת בהשגחה 3
סוג הפעולה – נא לציין את המספר המתאים לפי הטבלה. מיומנות אח/ות מסתובב/ת – בהתאם להנחיה מקצועית			
9 שולח/ת את בדיקות המעבדה במהלך הניתוח לפי הנוהל			
1 מדווח/ת על התהליך הניתוחי			
1 מבצע/ת תהליך הספירה לפי הנוהל			
1 שומר/ת על סדר, ניקיון וארגון בחדר וביחידה.			
1 מקדמ/ת את תכנית הניתוחים, מזמינה חולים בזמן, מכינה ציוד בהתאם.			
1 עוזר/ת לאח/ות הרחוצ/ה לנקות את החולה בסוף הניתוח, מנתק/ת מהמכשור, ומכסה אותו.			
1 עוזר/ת למרדים בתהליך האקסטובציה ומכינה ציוד בהתאם.			
1 מוודא/ת העברה נכונה של החולה למיטתו ללא פגע.			
1 מלווה את החולה להתעוררות ומעביר/ה מידע לפי הנוהל.			
1 מכינה את החדר לניתוח הבא			
8			
סה"כ ניקוד לפרק: _____			
שם הלומד: _____			
סוג הפעולה – נא לציין את המספר המתאים לפי הטבלה. מיומנות אח/ות רחוצ/ה – בהתאם להנחיה מקצועית			
1 מכיר/ה את פרטי המטופל והניתוח			
2 מוודא/ת הכנת ציוד לניתוח בהתאם			
3 מתרחצ/ת, מתלבש/ת ומתנהג/ת בהתאם לעקרונות האספטיקה.			
4 עורכ/ת את שולחן הניתוח לפי השיטה			

			המקובלת ב.ח.נ תוך שמירה על סדר וארגון נכון.	
5			מכיר/ה מהלכי ניתוח, אנטומיה של האיבר המנותח.	
6			מכיר/ה היטב את המכשור הספציפי, דרך הפעלתו ומטרת השימוש בו. מגיש/ה את המכשירים לפי הגישה המקובלת במחלקה.	
7			ער/ה לנעשה בשדה הניתוחי, נענית מידית ומוכנה לכול שינוי או בעיה שמתעוררת ופותרת בדרכים מקצועיים ביותר	
8			סופר/ת מכשור וחומרי ספיגה טרם ובסוף הניתוח יחד עם האח/ות המסתובב/ת. וחותמ/ת על טופס הספירה בתום הניתוח.	
9			מפרק/ת את הצידוד בחדר, מניחה במקום המקובל, ומכבה אורות	
10			שולח/ת בדיקות מעבדה בסוף הניתוח לפי הנהלים.	
			סה"כ ניקוד לפרק: _____	

שם הלומד/ת: _____ :

התייחסות המעריך:

יעדים להמשך:

התייחסות המוערך/ת:

שם המעריך: _____ חתימה: _____

שם המוערך/ת: _____ חתימה: _____
תאריך: _____ תאריך: _____

מעקב מידת עצמאות לפי תחומים

קורס קצר / קורס ארוך מודולה ראשונה / מודולה שנייה

תחום	זקוק להדרכה צמודה 1	זקוק להדרכה 2	עצמאי/ת בהשגחה 3	עצמאי/ת (לא חובה) 4	לא נצפה
<u>כירורגיה כללית:</u>					
Lap. Cholecystectomy					
Rt/Lt Hemicolectomy					
Anterior resection					
Abdominoperineal resection					
Total/partial Gastrectomy					
Whipple					
Hepatectomy					
Lumpectomy					
POVH- post operative ventral hernia					
Sleeve gastrectomy					
High Gastric bypass					
ניתוחי צוואר Thyroidectomy, Parathyroidectomy					
תחום	זקוק להדרכה צמודה 1	זקוק להדרכה 2	עצמאי/ת בהשגחה 3	עצמאית 4	לא נצפה
<u>כירורגית ילדים</u>					
Hernia					
ניתוחי מעי					
ניתוחים לפרוסקופיים					
<u>א.א.ג</u>					
ניתוחי אוזן					

					ניתוחי צוואר (Neck dissection), (בלוטת תריס, שחזור)
<u>עיניים</u>					
					ניתוחים מורכבים
<u>אורולוגיה</u>					
					TUR -Transurethral Resection /TURP
					Retropubic Prostatectomy
					הכנסת סטנט
					Nephrectomy Lap/Open
<u>אורתופדיה</u>					
					קיבוע שברי צוואר ירך
					כף רגל- שברים, גידים, כריתה
					כף יד- גידים, שברים, שחזור
					TKR- Total Knee Replacement
					THR- Total Hip Replacement
					Arthroscopy - ברך, כתף, ירך
לא נצפה	4	עצמאי/ת	עצמאי/ת בהשגחה 3	זקוק להדרכה 2	זקוק להדרכה צמודה 1
<u>אורתופדיית ילדים</u>					
					קיבוע שברים
					תיקון מומים מולדים
<u>גב</u>					
					Laminectomy / Discectomy
					קיבוע עמוד שדרה
<u>כלי דם</u>					
					Carotid endarterectomy
					Aortal bi femoral bypass
					A-V Shunt- arterial- venous Shunt
					הכנסת סטנט
					Femoral popliteal bypass
<u>נוירוכירורגיה</u>					
					Craniotomy
					V-P Shunt
					Burr halls
					Craniectomy
<u>פה ולסת</u>					

					קיבוע מנדיבולה/מקסילה
					שחזור פנים
					שברים בארובת העין
<u>חזה</u>					
					Thoracotomy
					Thoracoscopy
					Esophagectomy
					Mediastinoscopy/mediastino tomy
לא נצפה	4	עצמאי/ת	עצמאי/ת בהשגחה 3	זקוק להדרכה 2	זקוק להדרכה צמודה 1
<u>פלסטיקה</u>					
					ניתוחי אף
					שחזור שד
					כוויות
<u>גניקולוגיה</u>					
					Total Abdominal Hysterectomy- TAH
					Total vaginal hysterectomy - TVH
					Cystocele
					Rectocele
					Myomectomy
					סקציה אלקטיבית
					Oophorectomy Lap

הנחיות:

- בכל מודולה הלומד/ת ישתתף בניתוחים כאח רחוק וכאח מסתובב לסירוגין (אין הפרדה בתפקידים בין המודולות)
- מומלץ להתמקד בשלושה תחומים בלבד : חובה- ניתוחים פתוחים ואנדוסקופיים בנוסף עוד שני תחומים מהרשימה לפי בחירה.
- בקורס הארוך מתחילים במודולה הראשונה בתחומי החובה בלבד
- בקורס הקצר רצוי להתמקד בניתוחים מורכבים בלבד כבר במודולה הראשונה: ניתוחי חובה- ניתוחים פתוחים ואנדוסקופיים ובנוסף עוד שני תחומים מהרשימה לפי בחירה.